

BEITEPROSJEKTET I TELEMARK, AUST- AGDER OG VEST-AGDER 2008 – 2009

Prosjektet i Lindesnes og Mandal kommuner

Et delprosjekt i prosjektet "Beite som ressurs for landbruket og for bygda i Agder og Telemark 2008-2009."

Prosjektplan

Utarbeidet av styringsgruppa for piloten

1. PILOTSØKNADEN

1.1 Søknaden

Kommunene Lindesnes og Mandal søkte høsten 2007 pilotstatus i ”beiteprosjektet”. Kommunene er relativt ensartede i forhold til landbrukets stilling med en stor andel med melkeproduksjon og også en del kjøttproduksjon basert på storfe. Det er noe sauehold særlig langs kysten, og det har de aller siste årene vært en trend at flere mindre nye husdyrprodusenter har startet opp med mindre besetninger av sau og villsau. Likedan har det de siste årene vokst fram et betydelig hestehold, og da særlig i Mandal kommune.

Kommunenes fellestrekk var avgjørende i forhold til å satse på ett prosjekt. Ellers har utgangspunktet for deltagelse i prosjektet vært at en flere steder ser en tiltagende gjengroing av beitearealer de seinere år. Særlig har dette gått ut over marginale områder ved kysten. Disse områdene har som et ledd i de seinere års samfunnsutvikling fått økt verdis om rekreasjonsarealer. Disse verdiene er nå flere steder truet av gjengroing på grunn av at beitebruken har opphørt. I tillegg er det flere steder konstatert viktige naturverdier som er truet grunnet endret arealbruk.

I arbeidet skal skoler og frivillige organisasjoner involveres, og det skal søkes bred forankring av aktivitetene i bygdemiljøene. Det legges også opp til et tett samarbeid med næringsorganisasjonene i jordbruket i de aktuelle kommuner.

1.1.1 Tema for pilotsøknaden

Hovedfokuset i søknaden er kystkulturlandskapet med de allmenne - og biologiske verdier som ligger til dette landskapet. Særlig fokus ønsker man å ha på kystlynghei som er en tusenårig kulturform som er under sterk trussel i våre kystområder.

I tillegg ønsket man at prosjektet skulle bidra til bedre næringsutnyttelse også på øvrige eldre kulturmarker. Dette gjelder m.a. organisering av beitesamarbeid for å sikre bedre økonomi i husdyrholdet samt for å opprettholde et velfungerende produsentmiljø.

1.1.2 Aktuelle områder

Aktuelle områder som er nevnt i prosjektsøknaden er:

- Lindesneshalvøya
- Svinør
- Tjøm
- Områdene ved Spangereidkanalen
- Øyer i skjærgården
- Skarvøya
- Områder langs hovedfartsårer
- Friområder

11.2 Prosess og tilbakemeldinger

Landbruksforvaltningen Lindesnes – Mandal har informert om prosjektet bl.a. gjennom ”nytt fra landbrukskontoret”. Det tas sikte på en mer omfattende informasjonsrunde når prosjektleder er på plass 01.09.2008. I mellomtida blir prosjektet håndtert av prosjektansvarlig ved Landbruksforvaltningen.

Prosjektleder for det sentrale ”Beiteprosjektet”, Hans Jørgen Aase deltok 14/3 på en befarings for å se på aktuelle prosjektområder i samarbeid med representanter for næringsorganisasjonene i landbruket lokalt. De områder som ble befart var Lindesneshalvøya (Skibmannsheia og fyrområdet), Røkslandsbygda i Lindesnes og Skarvøya i Mandal.

Styringsgruppa ble konstituert på et møte 18/4. Videre arbeid i styringsgruppa vil bli håndtert når prosjektleder er på plass.

Det har også vært en del kontakt med enkeltprodusenter for å sondere interesse. Særlig i de områdene som har vært prioriterte mht allmenne verdier og verdifulle naturtyper.

Avtale med prosjektleder for piloten.

Lindesnes kommune har jfr eget budsjettvedtak og tilsvarende vedtak for Mandal kommune gått til ansettelse av prosjektleder. Prosjektlederen skal jobbe med beiteprosjektet og et annet prosjekt knyttet til Spilling Rivefabrikk som er et viktig kulturminne i Lindesnes kommune. Ansettelsesavtale for prosjektleder er vedlagt prosjektplanen.

Skriftlig tilbakemelding fra prosjektledelsen

Vedlagt følger referat fra første møte i styringsgruppa.

2. PROSJEKTPLAN

2.1 Mål

- Ivaretagelse av verdifulle kulturlandskap i kommunene gjennom aktivt bruk, herunder bevaring av åpne landskap og biologisk mangfold.
- Bedre næringsmessig ressursutnytting av beite som produksjonsfaktor i landbruket.

2.2 Arbeidsmål

- Prosjektet skal bidra til restaurering/rydding og ny beitebruk i minimum ett område i hver kommune som har viktig biologisk mangfold eller representerer en viktig naturtype.
- Prosjektet skal bidra til restaurering/rydding og ny beitebruk i minimum ett område i hver kommune der allmennhetens bruk av området. ev. også turisme blir bedre ivare tatt som følge av beiting.
- Prosjektet skal bidra til restaurering av gammel kulturmark i minst 3 områder per kommune. I dette arbeidet skal det fokuseres på næringsutnyttelse og samarbeid som et mulig verktøy for å bedre beiteøkonomien. Herunder vil det satses på å bidra til gode beiteløsninger områder som på grunn av strukturendringer (samdrifter) har fått stor husdyrtetthet. I utvelgelsen av områder blir det lagt vekt på arbeidets overføringsverdi.
- Det skal gjennomføres minst 2 fagmøter per år der beiting er tema.
- Det skal søkes å etablere foretak for å bidra til bedre økonomi i husdyrholdet. Dette gjelder først og fremst de produsenter som har for lav omsetning til å kunne søke produksjonstilskudd. Dette kan også gjelde beitelag. Minst ett foretak skal etableres i prosjektperioden.
- Det skal jobbes for å etablere samarbeid med minst en turistvirksomhet eller tilsvarende mht beitebruk i kulturlandskapet.
- Det skal etableres samarbeid med skole/frivillige organisasjoner for å bidra til læring om kulturlandskapets betydning.
- Prosjektet skal søke å finne områder der sambeiting mellom to dyreslag kan utprøves.
- Ubrukte beiteressurser skal kartlegges for å vurdere om disse kan nyttiggjøres av nye brukere. Dette så langt det er hensiktsmessig.

- Erfaringene i prosjektet skal kunne ut i en sluttrapport som skal gjøres tilgjengelig for aktuelle brukere.

Prosjektplanen er utarbeidet med utgangspunkt i føringer i hovedprosjektet, pilotsøknaden og tilbakemeldinger i oppstartsfasen. Styringsgruppa har utarbeidet prosjektplanen på oppdrag av kommunen. Prosjektplanen ble vedtatt av styringsgruppa den 06.06.2008.

2.2 Innsatsområdene

I prosjektet har man etter nærmere diskusjon i styringsgruppa valgt å foreta endelig geografisk avgrensning av prosjektet på et seinere tidspunkt. Det tas sikte på å gjøre en omfattende jobb med å kartlegge interesse for ny beitebruk hos aktuelle produsenter. Dette vil være en viktig del av det innledende arbeid som prosjektleder gjør i oppstartsfasen. De tematiske satsingsområdene står imidlertid fast. Restaurering av gammel kulturmark gjøres ut fra følgende hovedhensyn:

1. Viktige naturtyper og biologisk mangfold.
2. Allmenn ferdsel og turistnæring.
3. Landbruksnæring.

Satsingsområder	Aktuelle delprosjekter	Mål	Fremgangsmåte
Viktige naturtyper og øvrige områder med biologisk mangfold.	Lindesneshalvøya og Skjærgården i Mandal og Lindesnes.	Bevaring av kulturmarkstypen lynghei samt biologisk mangfold	Motivasjonsarbeid overfor husdyrprodusenter av sau/villsau samt lokale grendemiljø.
Områder for turisme og allmenn ferdsel	Lindesnes fyr, Skibmannsheia Lindesnes, Monen i Holum, Skarvøya og Mandals skjærgård herunder Skjernøya.	Sikre områdene mot tilgroing samt gjøre områdene attraktive for allmennheten.	Involvering med interessenter i de aktuelle områder samt med aktuelle næringsvirksomheter.
Landbruksnæring	Lindland, Lindesnes og Røkslandsbygda, Lindesnes. For både Mandal og Lindesnes sin del vil det i prosjektets første fase tas sikte på å finne flere områder som aktuelle for videre satsing.	Sikre bedre økonomi i husdyrproduksjon basert på samarbeidsløsninger og ny beitebruk.	Involvering i landbrukets organisasjoner samt på produsentnivå for å få satt i gang prosesser knyttet til beitesamarbeid og etablering av felles foretak for nettverk av mindre produsenter.

2.3 Organisering og prosess

2.3.1 Styringsgruppe

	Tlf.	E-post
<u>Grunneierrepresentanter:</u>		
Børge Helliesen	91835991	bohelliesen@hotmail.com
Tønnes Berge	91322373	tonnes-b@online.no

Kurt Stanley Olsen	90168568	kurt.stanley.olsen@losmail.no
Tom Rune Gundersen	97569275	tom.rune.gundersen@mandal.kommune.no
<u>Representant for kommunen:</u>		
Jan Harald Lohne	97725360	jhlohne@frisurf.no
Kenneth Osberg	95936655	kenneth.o@batservice.no
Svein Lysestøl (prosjektansvarlig)	91869976	svl@lindesnes.kommune.no
Pål Fasseland (prosjektleder)	99701223	pfasse@gmail.com

2.3.2 Tilknyttede ressurser

	Tlf.	E-post
Leif Christian Torsøe	90666979	lechri@frisurf.no
Bernt Erik Hansen	38258620	bernt.erik.hansen@ge.no

2.3.3 Administrasjon

Pål Fasseland er ansatt som prosjektleder for satsingen. Prosjektleders rolle er å være pådriver, koordinator og sekretær for piloten, jf. avtale av 15.03.2008. Lindesnes kommune er oppdragsgiver for prosjektet. Det er Landbruksforvaltningen Lindesnes – Mandal som har det daglige ansvaret for prosjektleder og Svein Lysestøl er prosjektansvarlig. Eventuelle ordre og bestillinger fra styringsgruppa skal alltid avklares med kommunen før gjennomføring.

Landbruksforvaltningen Lindesnes - Mandal ved prosjektleder vil i samarbeid med nærmeste faglige overordnet stå for innkallinger til styremøte og andre møte i samband med prosjektet.

2.3.4 Framdriftsplan

Mileæl	Ansvarlig	Tid
Fastsettelse av prosjektplan	Styringsgruppa	Vår 08
Utarbeiding av skjøtselsplan for Lindesneshalvøya	Landbruksforvaltningen	Vår 08
Arbeid med utvalgte områder - Lindesneshalvøya - Røksland	Prosjektleder/ prosjektansvarlig	Vår 08
Motivasjonssamling: Villsau i kystens kulturlandskap	Prosjektansvarlig	Sommeren 08
Dialog med aktuelle produsenter for vurdering av aktualitet mht prosjektdeltagelse	Prosjektleder/ styringsgruppa	Høst 08
Vurdering av flere pilotområder i prosjektet	Styringsgruppa	Høst 08
Informasjonsmøte om prosjektet	Prosjektleder	Høst 08
Behandling av nye SMIL søknader	Prosjektansvarlig	Vinteren 09
Utprøving av beitebruk	Grunneier/husdyrholder	Vår/ Sommer 09
Informasjonstiltak	Prosjektleder	Vår/ Sommer 09
Etablering av foretak med flere produsenter	Prosjektleder/ prosjektansvarlig	Høst 09
Samarbeidstiltak med nærmiljø og skole (Skoleprosjekt i Mandal)	Prosjektleder	Hele perioden